

virkelig tvinge Islænderne til at arbejde selv og tilvejebringe Midler til deres eget Underhold og Sikkerhed, saa skal man ikke gjøre det muligt for dem at leve, som de hidtil have levet, derved at Alt, hvad de troe at trænge til, tilføres dem enten vedvarende eller midlertidigt af den danske Statskæse.

Ploug: Der er i det flave og smukke Foredrag, vi hørte af den ærede 2den Landsthingsmand for Kjøbenhavn (Krieger), kun et eneste Punkt, hvorved jeg beder om Tilfaldelse til endnu at turde gjøre en Bemærkning. Det er den Forklaring, det ærede Medlem gav af Udvalgets Forslag, nemlig at dette faste Tilskud udtrykkelig var bestemt til at anvendes til den øverste stedlige Administration, hvorved han da meente, at den danske Stat. vilde komme omtrent i samme Forhold til Island som England til forskjellige af sine Vilande, fordi man derved vilde tilkjendegive, at Islænderne ikke have nogen Ret til et saadant Tilskud. Jeg har nu til § 5 stillet det Forslag, at der foruden til den højeste overordnede Forvaltning ogsaa skulde ydes et Bidrag udtrykkelig til det højere Skolevæsen, idet jeg ikke troer, at Udvalget eller det ærede Medlem har Ret i, at Islænderne ikke have noget Krav paa Tilskud dertil. Det lærde Skolevæsens Gods og Eiendele bleve bortsolgte i Genhold til allerhøjeste Resolutioner af 29de April 1785 og 2den Mai 1804. I den første af disse Resolutioner, hvorved Skolen paa Skalholt flyttedes til Reykjavik, hed det: „Vi vilde tage det til Stiftelsen henlagte Gods til Os og lade samme sælge for Borens Regning og derimod anvise enhver af Bedkommende en bestemt Underholdning i Penge af Borens Kasse.“ Endnu bestemt hedder det i Resolutionen af 2den Mai 1804, at Rentekammeret skal tage under Dervedelse, „hvorledes der ligesom for Reykjaviks Skole kan bestemmes et reglementeret Fond for fornævnte nye Skoleindretning, saaledes at samme paa den ene Side kan blive tilstrækkeligt til Indretningens fornødne Udgifter og paa den anden Side ikke blive til Tab eller Byrde for Borens Kasse“. Jeg troer dog virkelig, at disse Regjeringsforslag givne Islænderne idet-

mindste en moralsk Ret til at faae nogen Understøttelse til deres lærde Skolevæsen, og medens jeg ikke veed, hvorledes Udvalgets Forslag om 15,000 Rbd. vil strække til den overordnede Forvaltning paa Landet selv, — jeg veed ikke, om det ærede Udvalg har anstillet en Beregning derover — vilde det i alt Fald blive for Lidt til ogsaa at bestride det lærde Skolevæsen, saameget mere som Islænderne — hvad jeg allerede i Lovdags tillod mig at bemærke — trænge til mere udvidede Dannelesesanstalter, end man let tænker sig her, idet de maae kunne uddanne ikke blot deres Præster, men ogsaa deres Lovhyndige. — Med min ærede Collega for Kjøbenhavn, som sidder her ved Siden af (David), skal jeg ikke gaae ind i nogen handelshistorisk Disput; thi jeg erkjender, at han kjender Handelshistorien bedre end jeg, og det Spørgsmaal ligger ogsaa længere borte. Kun maa jeg bemærke, at jeg ikke veed at have betegnet just Islands Handelsmonopol som vanvittigt, men jeg har i det Hele betegnet Datidens Handelspolitik saaledes, og der er jo mange andre Exempler paa forkeerte Handelsgrundsaetninger, som — deri har det ærede Medlem fuldkommen Ret — ere blevne til paa Grund af stedlige Fornødenheder, da man i Middeldalderen ikke kunde vente, at en saa fjern D som Island skulde blive forsynet, uden at der blev truffet særegne Foranstalninger dertil. Jeg skal heller ikke disputere med det ærede Medlem om Kjøbenhavns Begunstigelser. Jeg troer vel, at det kan siges, at ligesom efter et gammelt Ordsprog den, der kommer først til Mølle, faaer først malet, saaledes er Kjøbenhavn ogsaa paa flere Maader bleven begunstiget som Følge af, at den er Regjeringens Sæde; men den har ganske vist maattet betale Begunstigelsen med Indskrænkninger, saa at det er et stort Spørgsmaal, om den egentlig i Realiteten har vundet Noget derved. Derom skal jeg imidlertid ikke tale, thi det har slet ikke været min Mening at ville anklage Regjeringen for, at den har givet just kjøbenhavnske Handelsluse de islandske Handelssteder for godt Kjøb; jeg vilde kun forklare, at Islænderne ikke selv vare komne til at benytte den Frihed, der i 1787 blev given. Ganske vist har det ærede Med-